

Л.В. Шовкун-Заблоцька, канд. екон. наук, доц., (ДБТУ, Харків)

А.А. Кальє, здоб. ОС «магістр» (ДБТУ, Харків)

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІННОВАЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Поняття «інновація» охоплює процес створення та впровадження нових ідей, продуктів, послуг чи методів, що сприяють значному покращенню або навіть трансформації у певній галузі. Інновації можуть стосуватися різних сфер, включаючи технології, управління, бізнес-моделі та соціальні зміни, і зазвичай мають на меті підвищення ефективності, продуктивності або якості життя.

Інновація відрізняється від вдосконалення, оскільки представляє собою впровадження принципово нових продуктів, послуг або підходів, що змінюють правила гри у певній галузі та створюють нову цінність. Вдосконалення, у свою чергу, є покращенням уже існуючих продуктів або процесів без радикальних змін. Важливо розуміти цю різницю, оскільки інновація забезпечує суттєвий прорив, тоді як вдосконалення лише оптимізує існуючі рішення.

Існує декілька основних типів інновацій: - продуктові інновації; - процесні інновації; - бізнес-модельні інновації; - соціальні інновації.

Інноваційний процес зазвичай складається з декількох послідовних етапів. Початковий етап включає зародження ідеї та її оцінку на предмет здійсненності. На наступному етапі проводиться дослідження можливостей її реалізації, після чого ідея проходить стадію розробки, де формується кінцевий продукт або послуга. Потім цей продукт проходить етап тестування, на якому визначається його ефективність і можливість впровадження на ринок. Завершальним етапом є комерціалізація, коли продукт чи послуга виходять на ринок і стають доступними для споживачів.

Інституційна підтримка інноваційного процесу відіграє ключову роль у забезпеченні успішного розвитку нових ідей і технологій. Державна підтримка, зокрема гранти та венчурне фінансування, а також спеціальні фонди є важливими інструментами стимулювання інновацій. Окрім фінансової допомоги, інституційна підтримка може включати надання консультаційних послуг, технічної підтримки та освітніх програм для підприємців. Такі заходи сприяють зниженню фінансових ризиків, зменшують витрати та забезпечують доступ до ресурсів, необхідних для розробки та впровадження інноваційних рішень.

Інновації є потужним драйвером розвитку сучасного суспільства, створюючи нові можливості для економічного зростання, соціального прогресу та екологічної стійкості. Вони формують фундамент для адаптації до стрімких змін у глобальній економіці, сприяючи сталому розвитку та ефективнішому використанню ресурсів. Інновації здатні радикально змінювати підходи до ведення бізнесу, державного управління та надання послуг, забезпечуючи

підвищення конкурентоспроможності як окремих організацій, так і економіки загалом.

Сучасна економіка значною мірою залежить від здатності до інновацій, що відкривають доступ до нових ринків, залучають інвестиції та забезпечують стійкий розвиток. Вони сприяють створенню високотехнологічних робочих місць і зміцнюють позиції країни на міжнародній арені. При цьому інноваційні процеси дають змогу швидше та гнучкіше реагувати на виклики, пов'язані з екологічною безпекою, змінами клімату та підвищенням соціальної відповідальності бізнесу.

Інституційна підтримка є важливим чинником успішного впровадження інновацій. Вона допомагає знизити ризики і збільшити ефективність нових рішень, сприяє розвитку наукових досліджень, створенню стартапів і підтримує підприємців, які прагнуть впроваджувати новаторські ідеї. Державні програми, гранти та партнерські проекти, які об'єднують бізнес та наукові установи, сприяють розвитку інноваційної інфраструктури та стимулюють пошук рішень для складних соціальних проблем.

Потенціал інновацій поширюється не лише на економіку, але й на соціальні аспекти, зокрема покращення рівня життя, доступність медицини, освіти та підвищення соціальної згуртованості. Інноваційні рішення, орієнтовані на суспільні потреби, сприяють розвитку культури відповідального ставлення до ресурсів та навколишнього середовища, допомагають створювати інклюзивне суспільство та зменшувати нерівність.

Загалом, інновації є не лише інструментом економічного зростання, а й важливою складовою процесів трансформації суспільства. Вони забезпечують можливості для більш гармонійного розвитку, поєднуючи економічні, соціальні та екологічні аспекти в єдиній системі стійкого розвитку. Сучасні держави мають усвідомлювати важливість інноваційного розвитку як ключового елемента на шляху до довготривалої стабільності та благополуччя своїх громадян.

Інформаційні джерела

1. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку / Й. А. Шумпетер. – Гарвард: Гарвардський університет, 1934.
2. Тідд Дж., Бессант Дж., Павітт К. Управління інноваціями: Інтеграція технологічних, ринкових та організаційних змін. К. Павітт. Вілей, 2005.
3. Чесбро Г. В. Відкрита інновація: Новий імператив для створення та отримання прибутку від технологій. Гарвард: Гарвардський бізнес-прес, 2006.
4. Інновації та продуктивність / Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). ОЕСР, 2019.
5. Шовкун-Заблоцька Л.В. (2024) Формування ефективного механізму інноваційного менеджменту на підприємствах. Збірник наукових праць «Вчені записки» («Scientific notes»). 2024. №36(3) С. 214-226